

Forumadvies NL-SBB

Forum Standaardisatie:	woensdag 25 juni 2025
Agendapunt:	4B
Documentnummer:	FS-20250625.4B
Aan:	Forum Standaardisatie
Van:	Stuurgroep Open Standaarden
Bijlagen:	Intakeadvies NL-SBB Expertadvies NL-SBB Verslag reacties internetconsultatie NL-SBB Aanvullend onderzoek NL-SBB
Rechten	CC0 publieke domein verklaring

1 Advies

Het Forum Standaardisatie adviseert om NL-SBB te verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit'-verplichting) via plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie, mits er opvolging wordt gegeven aan de aanvullende adviezen.

NL-SBB biedt handvatten voor begrippenbeheer en draagt bij aan een gemeenschappelijke taal binnen en tussen organisaties, al blijft succesvolle toepassing afhankelijk van verdere implementatie vanuit het werkveld.

Het voorgestelde functioneel toepassingsgebied voor NL-SBB is:

NL-SBB moet worden toegepast bij het beschrijven van begrippen in een begrippenlijst, taxonomie of thesaurus met als doel deze begrippen eenduidig en herbruikbaar vast te leggen.

De standaard voor het beschrijven van begrippen ([NL-SBB](#)) geeft aan hoe begrippen in een begrippenlijst, taxonomie of thesaurus eenduidig worden beschreven. NL-SBB biedt een kader voor het vastleggen van begrippen. Het begrippenkader 'vangt' de betekenis van een begrip. NL-SBB ondersteunt uitleg in begrijpelijke taal (B1 niveau) en de verwijzing naar de

(juridische) grondslag van een begrip in een geschreven bron of een bron op het internet (zoals wetten.nl).

Geonovum heeft het verzoek ingediend in aanmerking te komen voor het predicaat 'Uitstekend beheer' voor NL-SBB. Daarmee hoeven de toekomstige versies van NL-SBB in principe niet weer te worden getoetst. De toetsingsprocedure wijst uit dat NL-SBB voldoet aan het criterium 'Open standaardisatieproces', dusdanig om aan Geonovum het predicaat 'Uitstekend beheer' toe te kunnen kennen.

Er is sprake van groeiend draagvlak onder gebruikers en leveranciers, mede door open-source initiatieven en betrokkenheid van meerdere partijen. Wel is er behoefte aan betere documentatie, meer uitgewerkte *best practices* en een zorgvuldige positionering ten opzichte van bestaande standaarden zoals SKOS.

In de rest van dit document wordt dit advies nader onderbouwd. Hoofdstuk 2 geeft een korte uitleg van het belang van de standaard. Hoofdstuk 3 beschrijft het proces waarmee dit advies tot stand kwam en de experts die daarbij betrokken waren. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van de toetsing van de standaard tegen de criteria voor opname op de lijst. Tenslotte geeft hoofdstuk 5 aanvullende adviezen om de adoptie van de standaard te stimuleren.

2 Korte beschrijving van de standaard

2.1 Over de standaard

De standaard voor het beschrijven van begrippen ([NL-SBB](#)) geeft aan hoe begrippen in een begrippenlijst, taxonomie of thesaurus eenduidig worden beschreven. NL-SBB biedt een kader voor het vastleggen van begrippen. Het begrippenkader 'vangt' de betekenis van een begrip. Er is aandacht voor uitleg in begrijpelijke taal (B1-niveau) en de verwijzing naar de (juridische) grondslag van een begrip in een geschreven bron of een bron op het internet (zoals wetten.nl).

De standaard is zo opgezet dat een begrippenkader volgens NL-SBB als linked data kan worden gepubliceerd. Daarbij wordt gebruik gemaakt van met name [SKOS](#) en Linked Data, maar kan ook los daarvan worden gebruikt. Daarmee kunnen organisaties los van het niveau van de door hen gebruikte technologie de standaard toepassen als eerste stap op weg naar semantische interoperabiliteit.

2.2 Waarom is deze standaard belangrijk?

Het toepassen van NL-SBB helpt om de betekenis van begrippen die de overheid gebruikt in begrijpelijk Nederlands te kunnen uitleggen. De betekenis en grondslag van gegevens is van groot belang voor het kunnen begrijpen en goed kunnen interpreteren van die gegevens. Dit geldt voor (semi-)overheidsorganisaties onderling, maar zeker ook voor burgers en bedrijven. Bij verantwoorde gegevensuitwisseling hoort een duidelijke bijsluiter met de context en betekenis van de gegevens.

De standaard draagt tevens bij aan een betere samenwerking tussen overheden door het standaardiseren van afspraken rondom het gebruik van basisregistraties en berichtenuitwisseling tussen overheden. Hierdoor wordt het mogelijk om de overheid als één overheid te benaderen. Mede door de standaard kunnen overheden een integrale aanpak en dienstverlening aanbieden. Burgers en bedrijven hebben hier baat bij doordat hun vraag beter beantwoord kan worden.

Met NL-SBB is er daarnaast zicht op waar gebruikte begrippen hun oorsprong vinden in wet- en regelgeving. Daarmee is ook de rechtmatigheid van het handelen naar deze begrippen geborgd. Hierdoor kunnen bronnen ook op een later moment herleid worden en kan nagezocht worden dat handelingen correct zijn uitgevoerd.

Met recente ontwikkelingen zoals generatieve *Artificial Intelligence* (AI) via *large language models* (LLM's) is het beter dat de overheid zelf begrippen vastlegt in plaats van dat AI (via LLM's) definities samenstelt ('verzint'). Dit leidt tot meer betrouwbare overheidsinformatie en betere informatievoorziening.

3 Betrokkenen en proces

3.1 Gevolgde procedure

Op 22 november 2023 heeft het Kadaster NL-SBB aangemeld voor het verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit'-verplichting) via plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie.

De procedurebegeleider InnoValor Advies heeft op woensdag 10 april 2024 een intakegesprek gevoerd met de indiener, in aanwezigheid van Bureau Forum Standaardisatie. Verkend werd in hoeverre NL-SBB voldoet aan de criteria om in procedure te worden genomen. De resultaten van het onderzoek hiernaar zijn vastgelegd in het [intakeadvies](#). Op basis van dit intakeadvies heeft het Forum Standaardisatie op 19 juni 2024 besloten de aanmelding in procedure te nemen. Hierop heeft de procedurebegeleider in overleg met de indiener en Bureau Forum Standaardisatie een expertgroep samengesteld en een voorzitter aangesteld om de standaard te toetsen.

De leden van de expertgroep zijn op 17 oktober 2024 bijeengekomen om de standaard te toetsen tegen de criteria en de geïdentificeerde aandachtspunten te bespreken. Tijdens deze bijeenkomst zijn ook het functioneel toepassingsgebied en organisatorisch werkingsgebied voorgesteld. De uitkomst van het expertonderzoek is vastgelegd in een [expertadvies](#).

Het Bureau Forum Standaardisatie publiceerde het expertadvies ter openbare consultatie op [internetconsultatie.nl](#) van 22 november 2024 tot 20 december 2024. In de openbare consultatie zijn [vijf openbare reacties](#) en één anonieme reactie ontvangen. Uit de reacties op deze consultatie komt een kritischer beeld naar voren over het al dan niet verplichten van NL-SBB. Zonder het adresseren van deze reacties was het opstellen van een gedragen Forum-advies niet mogelijk.

Op 12 juni 2025 werd daarom een aanvullende expertbijeenkomst georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst zijn genodigde leden van de expertbijeenkomst en reageerders uit de internetconsultatie met elkaar in gesprek gegaan over de concrete punten waarop hun inzichten verschilden van de adviezen uit het expertadvies. Doel was om tot consensus te komen en daarmee een breed gedragen expertadvies.

Dit Forumadvies is opgesteld op basis van het expertadvies, reacties uit de openbare consultatie, het aanvullend onderzoek en inzichten van de leden van het Forum Standaardisatie. Indien het Forum Standaardisatie instemt met dit advies wordt het aan het Overheidsbrede Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) ter besluitvorming voorgelegd.

3.2 Samenstelling van de expertgroep

Forum Standaardisatie streeft naar een representatieve expertgroep met een evenwichtige publiek-private vertegenwoordiging van (toekomstige) gebruikers, leveranciers, wetenschappers en andere belanghebbenden. De expertgroep heeft een onafhankelijke voorzitter die de expertbijeenkomst leidt.

Aan de expertbijeenkomst hebben deelgenomen:

- Jesse Bakker (Kadaster – Indiener)
- André van Brussel (ICTU)
- Danny Greefhorst (Bureau MIDO)
- Joop van der Heiden (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)
- Karima Lakbila (Immigratie- en Naturalisatiedienst)
- Mariette Lokin (Hooghiemstra & Partners)
- Hans Sinnige (Stichting RINIS)
- Frank Terpstra (Geonovum)
- Jan Willem van Veen (ArchiXL)

Als onafhankelijk voorzitter is opgetreden Claudia Vermeulen, Managing Partner bij InnoValor Advies. Ruud Kosman, Managing Partner bij InnoValor Advies, heeft de procedure in opdracht van het Bureau Forum Standaardisatie begeleid.

Joram Verspaget, Hans Laagland en Reindert Gerding van het Bureau Forum Standaardisatie waren als toehoorder bij de expertbijeenkomst aanwezig.

3.3 Samenstelling van de tweede expertbijeenkomst

Aan de tweede expertbijeenkomst hebben deelgenomen:

- Jesse Bakker (Kadaster – Indiener)
- Mehmet Duran (IPO)
- Niels Hoffmann (Geonovum)
- Tanja Ronzhina (Geonovum), beschikbaar voor vragen over leveranciersondersteuning
- Erwin Straver (KVK)

- Joop Vanderheiden (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)

Als onafhankelijk voorzitter is opgetreden Claudia Vermeulen, Managing Partner bij InnoValor Advies. Ruud Kosman, Managing Partner, en Aday Destici, projectondersteuner bij InnoValor Advies, hebben de procedure in opdracht van het Bureau Forum Standaardisatie begeleid.

Hans Laagland en Joram Verspaget van het Bureau Forum Standaardisatie waren als toehoorder bij de tweede expertbijeenkomst aanwezig.

3.4 Resultaat van het expertonderzoek

De experts die betrokken waren bij het expertonderzoek adviseren om NL-SBB te verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit'-verplichting) via plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie.

Geonovum heeft het verzoek ingediend in aanmerking te komen voor het predicaat 'Uitstekend beheer' voor de NL-SBB standaard. Daarmee hoeven de toekomstige versies van NL-SBB in principe niet weer getoetst te worden. De experts hebben het vertrouwen uitgesproken in het open standaardisatieproces van Geonovum om het predicaat 'Uitstekend beheer' toe te kunnen kennen.

Experts hebben aangegeven dat extra aandacht nodig is voor het verduidelijken en versterken van de samenhang tussen NL-SBB en andere standaarden, zoals SKOS, en op het expliciet maken van de relatie met wet- en regelgeving. Dit omvat heldere communicatie over toepassingsgebieden van standaarden, het analyseren van de impact van nieuwe versies van NL-SBB op aanpalende standaarden, en het verduidelijken van de rol van NL-SBB bij begripsdefinities in wetgeving. De experts hebben hiervoor verschillende adviezen gegeven (zie hoofdstuk '5 Adviezen bij opname van de standaard').

3.5 Resultaat van de openbare consultatie

In de openbare consultatie werden [vijf openbare reacties](#) ontvangen en één anonieme reactie. Hieronder volgt een samenvatting van de reacties uit de openbare consultatie. De volledige reacties minus de niet-openbare reactie zijn in het consultatieverslag bijgevoegd.

3.5.1 Reactie van M.N. Ruiter (Interprovinciale vakgroep Datamanagement Duo-vz IPV Datamanagement)

De verplichte plaatsing van NL-SBB op de 'Pas toe of leg uit'-lijst is een goed idee, maar met een kanttekening: ISO is een commerciële partij die geld vraagt voor toegang tot specificaties. Geonovum is een goede partij als indiener en beheerder van de standaard, maar er zijn zorgen over belangenverstrengeling binnen de expertgroep door deelname van ArchiXL. Bij het gebruik van NL-SBB en de samenwerking rondom begrippen moet controle worden toegepast en mag geen generatieve AI worden ingezet. De reageerder wijst er ook op dat, waar de genoemde partijen de standaard toepassen, deze eveneens door samenwerkingspartners geadopteerd moeten worden. Verder wordt geadviseerd om SKOS en NL-SBB als één standaard te vermelden. Daarnaast mag er meer informatie komen over

juridische begrippen, en er is behoefte aan een visie en strategie voor de 'levenscyclus' van de begrippen.

3.5.2 Reactie van J. Stedehouder (Gemeente Rotterdam)

De gemeente Rotterdam ondersteunt de plaatsing van NL-SBB op de 'Pas toe of leg uit'-lijst en ziet het als een waardevolle bouwsteen in het verbeteren van gegevensuitwisseling. Wel zijn er vragen over welke incentives organisaties hebben om compliance aan deze standaard te realiseren. Het functionele toepassingsgebied is helder en de gemeente Rotterdam ondersteunt het verlenen van het predicaat 'Uitstekend beheer' aan Geonovum voor deze standaard. De bevordering van de machineleesbaarheid, het semantisch beter vindbaar maken van datasets en het verminderen van conversieslagen tussen verschillende begrippenformaten, worden erkend. De expertgroep is voldoende breed en inhoudelijk deskundig samengesteld. Er is voldoende draagvlak voor de standaard, al blijft de beperkte marktadoptie een zorg.

3.5.3 Reactie van dr. ir P.E. Wisse

De reageerder raadt het verplichten van NL-SBB sterk af via de 'Pas toe of leg uit'-lijst, omdat de veronderstellingen van de standaard volgens hem onjuist zijn. Het voorgestelde functioneel toepassingsgebied moet dynamiek van willekeurige betekenissen betreffen. Daarvoor is NL-SBB ongeschikt. Geonovum heeft MIM op 'stelselmatige en ondeugdelijke veronderstellingen' gebaseerd en NL-SBB is in enkele opzichten een vervolg daarop. De reageerder ziet geen maatschappelijk nut in de standaard en vindt dat er voor het advies niemand is geraadpleegd met kennis en ervaring. Hij pleit voor een ontwerp van digitale infrastructuur wat met betrekking tot informatieverkeer, in plaats van af te wachten wie zich met een voorstel voor een standaard meldt.

3.5.4 Reactie van A. Batenburg (Provincie Zuid-Holland)

De Provincie Zuid-Holland omarmt het voorstel om NL-SBB te gaan stimuleren en gebruiken, maar plaatst enkele kanttekeningen. Zo is onduidelijk of de standaard meerdere catalogi ondersteunt en hoe de consistentie wordt gewaarborgd. Het ontbreken van kennis over beveiligings- en privacyrisico's wordt als onvoldoende reden geacht om deze als 'niet van toepassing' te verklaren. Provincie Zuid-Holland werkt in interprovinciaal verband aan het opzetten van een federatief stelsel van woordenboeken. Voor standaardisatie van begrippen is het opnemen van NL-SBB een belangrijke katalysator. Dat provincies en gemeenten in de expertgroep ontbreken is daarom een gemis. Tot slot beveelt de reageerder aan de vragen over samenhang van NL-SBB met begripsbepalingen/begripsdefinities in wetgeving en marktondersteuning beter te formuleren en uit te werken.

3.5.5 Anoniem namens Kamer van Koophandel (KvK)

KVK staat positief tegenover het idee van een standaard om gegevensuitwisseling binnen de overheid te vereenvoudigen, maar vindt dat er op dit moment te veel ruimte is voor interpretatie. Hierdoor acht KVK het te vroeg om de standaard te adopteren, laat staan deze verplicht te stellen. Er is onduidelijkheid over het voldoen aan de standaard en wie het

begrippenkader definieert. Met betrekking tot de taxonomie, thesaurus en harmonisatierelaties valt op dat de beschrijving bij de relaties tot meerdere interpretaties kan leiden. Hoewel KVK de waarde van het standaardiseren van begripsomschrijvingen erkent, zien zij door de ruimte voor interpretatie momenteel beperkte voordelen. KVK pleit ervoor om te wachten met opname van NL-SBB op de 'Pas toe of leg uit'-lijst totdat meer organisaties buiten het geografische domein de standaard toepassen en er consensus is over de wijze van toepassing.

4 Toetsing op inhoudelijke criteria

Het Forum Standaardisatie hanteert vier inhoudelijke hoofdcriteria om te toetsen of een standaard in aanmerking komt voor verplichten ('Pas toe of leg uit') of aanbevelen aan de overheid:

1. Heeft de standaard toegevoegde waarde?
2. Zijn de standaard en het standaardisatieproces voldoende open?
3. Heeft de standaard voldoende draagvlak?
4. Bevordert opname van de standaard op de 'Pas toe of leg uit'-lijst de adoptie?

Ieder van deze hoofdcriteria heeft deelcriteria [die beschreven staan op de website van het Forum Standaardisatie](#). Dit hoofdstuk beschrijft per criterium het resultaat van de toetsing.

Dit hoofdstuk beoordeelt in hoeverre NL-SBB voldoet aan deze vier criteria op basis van het expertadvies, de reacties uit de openbare consultatie, het aanvullend onderzoek en de inzichten van de leden van het Forum Standaardisatie.

4.1 Toegevoegde waarde

De toetsingsprocedure wijst uit dat NL-SBB voldoet aan het criterium 'Toegevoegde waarde'.

Het voorgestelde functioneel toepassingsgebied voor NL-SBB op de 'Pas toe of leg uit'-lijst is:

NL-SBB moet worden toegepast bij het beschrijven van begrippen in een begrippenlijst, taxonomie of thesaurus met als doel deze begrippen eenduidig en herbruikbaar vast te leggen.

De standaard kan over de grenzen van organisaties of sectoren gebruikt worden en is niet alleen bedoeld voor gegevensuitwisseling binnen één organisatie of sector. Het vastleggen van begrippen is essentieel om samen te kunnen werken tussen organisaties en domeinen en bevordert ook machineleesbare verwerking van gegevens.

NL-SBB heeft een overlappend functioneel toepassings- en organisatorisch werkingsgebied met de [SKOS](#)-standaard van de 'Pas toe of leg uit'-lijst van het Forum Standaardisatie. NL-SBB kan worden toegepast in combinatie met [SKOS](#). NL-SBB verhoogt de eenduidigheid in [SKOS](#) gepubliceerde begrippen en hun eigenschappen, zoals hun definitie, uitleg en toelichting. Daarmee wordt het eenvoudiger om begrippen uit andere begrippenkaders

naadloos over te nemen. [SKOS](#) is een generieke standaard. NL-SBB is een set van meer specifieke afspraken over hoe begrippen eenduidig moeten worden beschreven.

Daarnaast is er een samenhang met het [de MIM-standaard](#) (Metamodel Informatie Modellerings) van de lijst aanbevolen standaarden van het Forum Standaardisatie. Tot slot zien de experts ook een link met [DCAT](#) van de lijst aanbevolen standaarden, een metastandaard die datasets van op het internet gepubliceerde gegevenscatalogi beschrijft. NL-SBB kan hierbij van toegevoegde waarde zijn in het beter vindbaar maken van datasets door deze te voorzien van begrippen.

Op allerlei plekken worden begrippen gepubliceerd door de overheid. Dat zijn vaak soortgelijke begrippen, maar dan net op een andere manier beschreven. Een samenhangende en interoperabele begrippencatalogus is alleen bruikbaar als de catalogus eenduidig beschreven is, iets wat nu vaak niet het geval is. NL-SBB zorgt niet dat deze verschillen worden weggenomen, maar maakt deze inzichtelijk.

Tegelijkertijd zijn er aandachtspunten: het achterliggende doel en de toepassing van NL-SBB vragen om meer toelichting, de baten zijn lastig kwantificeerbaar en centrale regie en ketensamenwerking vallen buiten het bereik van NL-SBB. Succesvolle implementatie en verdere harmonisatie van begrippen vereisen actieve betrokkenheid van het werkveld en samenwerking binnen domeinen, ondersteund door bredere initiatieven zoals IBDS.

4.2 Open standaardisatieproces

De toetsingsprocedure wijst uit dat het beheer van NL-SBB voldoet aan het criterium 'Open standaardisatieproces', dusdanig om aan Geonovum het predicaat 'Uitstekend beheer' toe te kunnen kennen voor NL-SBB.

Het [specificatiedocument](#) staat op een vrij toegankelijke webpagina en alle documentatie over het ontwikkel- en beheerproces is beschikbaar via een openbare [github repository](#). De huidige werkgroep van auteurs van de standaard kent een brede vertegenwoordiging van de overheid en blijft bestaan voor de doorontwikkeling en inhoudelijk beheer van de standaard. Geonovum verzorgt het secretariaat voor het beheer van de standaard en heeft algemeen beleid met betrekking tot [versiebeheer](#).

Het besluitvormingsproces is toegankelijk voor alle belanghebbenden en is gebaseerd op consensus. De huidige standaard is inhoudelijk vastgesteld binnen de governance van de GDI. Het ministerie van BZK heeft de toezegging gedaan voor de financiering voor het beheer van de standaard voor drie jaar te zorgen. Vertegenwoordiging van het Forum Standaardisatie heeft de opdrachtbrief van het ministerie van BZK, waarin de benodigde garanties zijn vastgelegd, ingezien. Tevens hebben zij algemeen beleid met betrekking tot [versiebeheer](#).

In [het beheerplan 2024](#) worden de adoptie activiteiten van Geonovum beschreven. Met name het verzamelen van implementatie ervaringen en publiceren van best practices op basis daarvan. [Het beheerplan 2025](#) is op 23 mei 2025 vastgesteld, maar daarin extra aandacht komt voor het gebruik van tooling (zowel specifieke tooling voor de standaard als het

toepassen van generieke linked data tools op de NL-SBB). Daarnaast wordt er gewerkt aan de relatie tussen [stelselcatalogus](#), [data.overheid.nl](#) en [developer.overheid.nl](#) en de rol die NL-SBB hierin kan spelen. Tot slot wordt de mogelijkheid bekeken om over NL-SBB gezamenlijk met de [MIM-standaard](#) een fysiek evenement te organiseren.

Verdere doorontwikkeling van en duidelijke, toegankelijke documentatie over NL-SBB zijn wel essentieel.

4.3 Draagvlak

De toetsingsprocedure wijst uit dat NL-SBB voldoet aan het criterium 'Draagvlak'.

Er zijn meerdere leveranciers die implementatie van NL-SBB ondersteunen en zijn er ontwikkelingen, zoals open source-initiatieven en nieuwe implementaties. Logius speelt hierin een actieve rol, onder andere door een proefopstelling te ontwikkelen voor het Federatief Datastelsel (FDS). Binnen FDS zijn standaarden en voorzieningen voorzien en wordt er gewerkt aan stimulering van implementaties.

De volgende organisaties maken gebruik van NL-SBB: [Kadaster](#), [Geonovum](#), [BZK / NORA](#), [OCW / ROSA](#), [Kennisset / onderwijsbegrippen](#), [Waterschap Hunze & Aa's](#), [Waterschap HDSR](#), [Waterschap Limburg](#), en de [Stichting CROW](#). Recent zijn GGD-GHOR, de Belastingdienst en de Politie ook met NL-SBB gaan werken.

De standaard is ontwikkeld in een werkgroep met vertegenwoordigers van [Logius](#), [Kadaster](#), [Informatiehuis Water \(IHW\)](#), [Nationale politie](#), [Dienst Uitvoering Onderwijs \(DUO\)](#), [Kennisset](#), [CROW](#), [Geonovum](#), [Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie \(KNB\)](#), [Skemu](#) en [ArchiXL](#).

Daarnaast is vanuit de [NORA](#) (expertgroep gegevensmanagement) en de [GDI](#) (architectuurwerkgroep gegevensuitwisseling) geuit dat dit een gewenste standaard is. Voor de [Interbestuurlijke Datastrategie \(IBDS\)](#) en het [Federatief Datastelsel](#) is deze standaard gewenst. BZK draagt zorg voor de financiering van het beheer van de standaard. Daarnaast is de NL-SBB-standaard vastgesteld door de [Programmeringsraad GDI \(PGDI\)](#).

Vertegenwoordigers van provincies en gemeenten nemen nog geen deel aan de werkgroep NL-SBB. Dit is een aandachtspunt.

4.4 Opname op de lijst bevordert adoptie

De toetsingsprocedure wijst uit dat NL-SBB voldoet aan het criterium 'Opname op de lijst bevordert adoptie'.

Verplichten van NL-SBB aan de overheid ('Pas toe of leg uit') via plaatsing op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie zal zorgen voor meer bekendheid van de standaard. Door verplichting moeten overheidsorganisaties de standaard implementeren of weloverwogen toelichten waarom ze dit niet doen.

NL-SBB is grotendeels compatibel met SKOS, maar kent eigen verplichtingen waar SKOS optioneel blijft. Een verdere analyse van de onderlinge samenhang en een overweging voor een gecombineerde opname op de 'Pas toe of leg uit'-lijst om consistentie en overzicht te

bevorderen wordt daarom aanbevolen. Daarbij is zorgvuldigheid geboden om waardevolle elementen van beide standaarden te behouden. Ervaringen uit de praktijk, zoals [best practices](#) uit de markt, moeten worden meegenomen in het vervolgtraject.

5 Adviezen bij opname van de standaard

Het Forum Standaardisatie geeft de volgende adviezen bij plaatsing van NL-SBB op de 'Pas toe of leg uit'-lijst:

- Aan Geonovum om de samenhang tussen SKOS en NL-SBB in 2025 helder te communiceren (welke standaard wanneer van toepassing is) ter bevordering van de adoptie en ter verduidelijking voor inkopers.
- Aan Geonovum en Bureau Forum Standaardisatie om bij aanmelding van een nieuwe versie van NL-SBB (al dan niet onder 'Uitstekend beheer') de mogelijk veranderende verhouding tussen NL-SBB en (toekomstige) aanpalende standaarden op de lijst open standaarden van Forum Standaardisatie (waaronder SKOS en MIM) in beeld te brengen. Hierbij dient te worden bekeken welke consequenties deze nieuwe versie kan hebben voor deze standaarden.
- Aan Geonovum om in de eerstvolgende versie van de NL-SBB expliciet op te nemen, en daarvoor met experts in kaart te brengen, hoe de standaard zich verhoudt tot de Aanwijzingen voor de regelgeving en de daarin geldende criteria en werkwijzen voor totstandkoming van begrippen in wet- en regelgeving.
- Aan Geonovum om in de eerstvolgende versie van NL-SBB de verhouding tot de begripsdefinities/begripsbepalingen in wetgeving nader te duiden, waarbij specifiek ook aandacht is voor hergebruik bij nieuwe wetgeving of wijziging van wetgeving, van bestaande begrippen, en de meerwaarde van NL-SBB hierin.

Aanvullend op bovenstaande adviezen is tijdens het aanvullend onderzoek nog een aantal additionele adviezen geformuleerd:

- Aan Kadaster en Geonovum om een tekstuele wijziging in NL-SBB door te voeren, waarin het toepassen van de standaard beter uiteen wordt gezet, en daarmee duidelijk te maken wat de standaard wel en niet oplost.
- Aan Kadaster en Geonovum om best practices te blijven ontwikkelen en samen met de community uit te werken om zodoende begrippen naar een hoger volwassenheidsmodel te brengen.
- Aan Geonovum om de documentatie van de standaard door te ontwikkelen en beter vindbaar te maken.
- Aan Kadaster en Geonovum om binnen een jaar de samenhang en verschillen tussen NL-SBB en SKOS duidelijk te analyseren en vast te leggen, inclusief de implicaties van gezamenlijke registratie en daarbij op te trekken met Bureau Forum Standaardisatie voor het inzichtelijk maken van de implicaties ervan voor de lijst open standaarden.

- Aan Kadaster en Geonovum om praktijkervaringen, best practices en inzichten van leveranciers en werkgroepen zoals FDS, MIM en NORA te betrekken bij de verdere uitwerking.
- Aan Kadaster en Geonovum om te onderzoeken of en hoe NL-SBB binnen Federatief Datastelsel gepositioneerd kan worden, bijvoorbeeld aan de hand van concrete datatoepassingen zoals 'data bij de bron'.